

MEESTER TH. DE JONGH

In hart en nieren een geboren schoolmeester. Die gedachte krijg je over je als je zijn portret ziet en bijzonderheden over zijn lange loopbaan leest. Hij werd op 30 november 1803 te Petten geboren, als zoon van Klaas de Jongh en Grietje Stetser. Hij werd naar zijn grootvader vernoemd. De moeder van Theunis overleed enige dagen na zijn geboorte op 9 december 1803, zij was uit Petten afkomstig. Zijn vader was op 19 november 1769 in Oudkarspel geboren en overleed in Oude Niedorp op 12 januari 1834.

Op 29 april 1838 werd te Sint Maarten het huwelijk voltrokken tussen Theunis de Jongh - hij was toen 34 jaar oud - en Adriana van Hanxleden, jongedochter, een 22 jaar oud. Zij was een kind van Willem van Hanxleden, landman, en Geertje Dijkstraal, beiden wonende te Sint Maarten, in de buurtschap Dijkstraal. De voorouders van Theunis vonden voor het merendeel hun bestaan in de landbouw. Hij wilde wat anders. Hij wilde "onderwijzer der jeugd" worden. Van Adriana wordt beweerd dat zij operazangeres was geweest...

Als hoofd der school in 1826 benoemd, heeft hij die functie 55 jaren vervuld. Ongetwijfeld heeft deze onderwijzer in zijn lange loopbaan veel voor de opvoeding der kinderen betekend. Maar hij is ook - mede door zijn vele nevenfuncties - voor de inwoners in vele gevallen een vraagbaak en hulp geweest. Naast onderwijzer was hij koster en voorzanger van de Hervormde gemeente, want hij was Hervormd. Adriana daarentegen Katholiek. Die bijbaantjes waren toen gebruikelijk, je verdiende er nog iets bij. Een welkome aanwinst, want het salaris was al niet zo hoog. In 1847 wordt hij benoemd tot ontvanger en secretaris van de hervormde kerk en verdient hij daarmee in totaal f.100,- per jaar extra. Echter onder voorwaarde dat gemelde heer De Jongh *"tot securiteit der kasgelden gebouden zal zijn een schriftelijke akte van borgstelling - ondertekend door twee gegoede en solide personen - aan de Heren Kerkvoogden zal indienen. Tot welken zijn gegeven: De personen J. de Jongh, schoolonderwijzer te Zijdewind en Michiel de Jongh, van beroep landman in de Zijpe, welke borgen door het bestuur zijn goedgekeurd"*.

In 1872 was hij 25 jaar als zodanig bij de kerk in dienst. Dit moest worden herdacht. Namens het kerkbestuur bracht de predikant hem dank en lof voor zijn eerlijke plichtsvervulling gedurende zulk een reeks van jaren. En opdat hij deze gewichtige dag van zijn leven steeds met vreugde moge herinneren, wordt hem een sierlijk geschenk in zilver met een toepasselijke inscriptie ten geschenke aangeboden.

In 1876 viert meester De Jongh (op 1 augustus) zijn 50-jarig jubileum als Hoofd der School. Voor die gelegenheid besloot de gemeenteraad van Sint Maarten voor rekening van de gemeente een feesttent te laten oprichten, waarin het feest werd gevierd. Als geschenk werd hem door de burgemeester en de wethouders, alsmede de gemeente-ontvanger een gratificatie van f 100,- aangeboden en een gouden brilledoos. Op eigen kosten. Dat wil

zeggen: de gemeente gaf het cadeau niet, maar de heren betaalden uit eigen zak!

De schenkers waren - dat mag heus nu nog wel even in herinnering worden gebracht - de volgende personen: W. Schermerhorn, burgemeester, G. Bruin en Jn. Brommer, wethouders en J. Bakker, ontvanger. Een ander geschenk bestond uit een "Feest-groet": een uit zes coupletten samengesteld gedicht, gecalligrafeerd en ingelijst achter glas:

1826

1 Augustus

1876

Aarde en hemel, 't zee gewemel,
Prijzen 's Scheppers wijs beleid,
Staag vermelden woud en velden
's Heeren macht en majesteit.
Lovend danken vorm de klanken.
Ja, beziel ons Kunstloos lied;
Dankend loven stijgt naar boven.
Ach wij zwakken, kunnen 't niet.

—
Ons niet Heere! U zij de eere
De eere Uws Naams op 't hoogst ge-
ducht,

Luid verkonden duizend monden
Haar langs de aarde, zee en lucht:
Wij ook prijzen de bewijzen,
En de grootheid van dien Naam,
Wij verheffen, tot beseffen
Almacht, zien we ons niet bekwaam.

—
Afgebeden uur van heden
Tuigt ook van dat wijs beleid:
Wild verkregen eer en zegen:
Heeft ons 't heugdlijkst feest bereid,
Feestgenooten, kleinen, grooten,
Allen van wat staat of stond,
Hier genaderd en vergaderd
Deelt in onzen jubelzang.

Deugd en wijsheid eer en grijsheid
Door geen smet van glans beroofd:
Wat al zegen dauwt als regen
Neder op dat waardig hoofd.
Heft uw toonen, dan'bre zonen
Wijdt dat hoofd een lauwerkroon,
Vlecht het bloemen waard te roemen
Kransen staan de grijsheid schoon.

—
Nooit volprezen opperwezen,
Schutsheer van den grijzen knecht,

Die geploegd heeft en gezwoegd heeft
Voor de jeugd, uw huis en recht,
Hoor dees bede, schenk hem vrede,
Dat Uw Geest zijn geest verblijf'
Doe bij 't sterven hem verwerven
Dat zijn uitvaart zalig zij.

—
Stijgt dan klanken, vormt ons danken
En verhemel 't feestrijk slot
Stijgt, o zoetheid gunst en goedheid
Hier gesmaakt - stijgt op tot God...
Wij, wij zullen 't doel vervullen,
Door in waarheid, nooit in schijn
Grijsaards leven na te streven
Nedrig wijs en goed te zijn.

—
Er wordt geen naam van de dichter genoemd.
De illustratie is gesigneerd met: FL. (of FJ) Gielen.

In 1887 verzocht De Jongh bij de gemeente om ontslag als administrateur van de begraafplaats alhier, welk ontslag hem uiteraard op de meest eervolle wijze werd verleend. Hij bleef tot zijn einde in 1889 (4 juli) actief en werd hier op het kerkhof begraven. Zijn echtgenote was katholiek. Zij vond haar laatste rustplaats te Tuitjenhorn.